

CZY HEJT JEST PRZESTĘPSTWEM?

Tak. Według kodeksu karnego ścigane są zniesławienie i znieważenie innej osoby, propagowanie faszyzmu i totalitaryzmu, znieważenie grupy lub osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo jej bezwyznaniowości oraz znieważenie narodu lub Rzeczypospolitej.

PYTANIA I ODPOWIEDZI

1. Co to jest zniesławienie?

Zniesławienia to pomówienie, które prowadzi do poniżenia w oczach opinii publicznej lub narażenia pokrzywdzonego na utratę zaufania potrzebnego do sprawowania stanowiska, zawodu lub danego rodzaju działalności. Treścią pomówienia, co do zasady, są informacje nieprawdziwe. Przepisy o zniesławieniu zostały stypizowane w art. 212 Kodeksu karnego.

2. Czy można ścigać za zniesławienie?

Tak. Jest to przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego (art. 212 § 4 K.k.)

3. Co to jest zniewaga?

Przestępstwo zniewagi polega zaś na ublżeniu innej osobie w jej obecności lub pod jej nieobecność, ale z zamiarem, by zniewaga do niej dotarła. Przepisy o znieważeniu zostały stypizowane w art. 216 K.k. O znieważeniu decyduje użycie zwrotu lub gestu, które powszechnie odbierany jest za pogardliwy, wulgarny lub ośmieszający, obraźliwy i naruszający godność pokrzywdzonego (subiektywne poczucie własnej wartości). Dla oceny, czy określone zachowanie stanowi zniewagę, istotne znaczenie ma obiektywna ocena tego zachowania, tj. czy zachowanie to jest powszechnie, przeciętnie przez osoby trzecie uważane za obraźliwe i naruszające godność pokrzywdzonego.

4. Czy można ścigać znieważenie?

Tak. Jest to przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego (art. 216 § 5 K.k.)

5. Czy można kogoś zniesławić lub znieważać w sieci?

Tak, internet jest środkiem masowego komunikowania, za pomocą którego sprawca może dopuścić się zarówno zniesławienia, jak i znieważenia. Mówi o tym art. 212 § 2 i 216 § 2 K.k.

6. Co to znaczy ścigane "z oskarżenia prywatnego"?

Akt oskarżenia musi być wniesiony osobiście przez pokrzywdzonego (tzw. prywatny akt oskarżenia).

7. Jaką karę przewiduje Kodeks karny za zniesławienie lub znieważenie?

Ten, który dopuścił się zniesławienia lub znieważenia za pomocą środków masowego komunikowania się, podlega karze grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do wysokości roku. Sąd może też orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

8. Co to jest nawiązka?

Nawiązka to kwota pieniężna, do której zapłaty sąd zobowiązuje skazanego.

9. Ile mam czasu na wniesienie oskarżenia?

Karalność zniesławienia i zniewagi ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia (art. 101 § 2 kodeksu karnego). W razie wszczęcia w tym okresie postępowania przeciwko osobie przedawnienie karalności przestępstwa zniewagi następuje z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu (art. 102 KK).

10. Czy sprawca zawsze ponosi odpowiedzialność za zniesławienie?

Nie. Nie ponosi, jeżeli zarzuty są prawdziwe lub dotyczą osoby pełniącej obowiązki publiczne, lub służyć obronie społecznie uzasadnionego interesu (art. 213 K.k.).

11. Czy prawdą jest, że można znieważyć nie tylko inną osobę, ale też urząd lub państwo?

Tak, art. 133 K.k. mówi o publicznym znieważeniu narodu lub Rzeczypospolitej. Przesłupstwo ści-gane jest z oskarżenia publicznego i zagrożone jest karą do 3 lat pozbawienia wolności.

12. Czy przestępstwo to można popełnić też w sieci?

Tak, m.in. poprzez sporządzenie i upublicznienie strony w Internecie lub dokonanie zmian w oficjalnej stronie internetowej Prezydenta RP lub rządu RP, które spowodują, iż zawarte tam po zmianie informacje będą miały obraźliwy lub ośmieszający charakter.

13. A jeśli hejter narusza ważne wartości społeczne?

Kodeks karny nakazuje ściganie z urzędu znieważenia osoby lub grupy osób z powodu przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo bezwyznaniowości. Przesłupstwo to ści-gane jest z oskarżenia publicznego i zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3 (art. 257 K.k.)

Ponadto, nie wolno publicznie propagować faszyzmu, nawoływać do nienawiści, rozpowszechniać treści lub symboli faszystowskich lub propagujących totalitaryzm. Przesłupstwo to ści-gane jest z oskarżenia publicznego i stypizowane zostało w przepisie art. 256 § 1 K.k.

14. Co oznacza, że przestępstwo jest ści-gane z oskarżenia publicznego?

Oznacza to, że policja czy prokuratura, otrzymawszy zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, przeprowadza postępowanie przygotowawcze, wynikiem którego (o ile stosowne organy uznają, iż przestępstwo zostało popełnione) jest wniesienie aktu oskarżenia do sądu lub umorzenie postępowania.

15. Co mam robić, jeżeli nie chcę wszczynać postępowania karnego, a hejter naruszył moje dobra osobiste w sieci?

Jeżeli ktoś naruszył twoje dobra osobiste, jakimi są cześć, swoboda sumienia lub nazwisko, możesz wystąpić z powództwem do sądu cywilnego. Twój pozew będący pierwszym pismem w spra-

wie, winien jednak zawierać m.in. imię i nazwisko pozwanego oraz jego miejsca zamieszkania (art. 126 § 2 pkt 1 K.p.c.). Bez danych osobowych (w tym teleadresowych) sąd nie rozpozna sprawy.

17. Jak mam zdobyć dane osobowe hejtera?

Należy złożyć wniosek do administratora portalu o udostępnienie adresu IP komputera, w tym również w miarę możliwości imienia, nazwiska i adresu, adresów e-mail, wskazując jakiego dnia i pod jakim nickiem hejter dokonał wpisu. Należy też uzasadnić swój wniosek. Podstawą takiego wniosku jest art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawa o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1182).

18. Co z tajemnicą telekomunikacyjną?

W przypadku firm świadczących usługi telekomunikacyjne, trzeba pamiętać, że obowiązuje je tajemnica telekomunikacyjna, która nie jest jednak bezwzględna i dostawca usług telekomunikacyjnych również musi liczyć się z obowiązkiem ujawnienia danych hejtera na podstawie art. 159 ust. 2 pkt 1 - 4 Prawa telekomunikacyjnego, gdzie ustawodawca sprecyzował warunki, w ramach których dozwolone jest naruszenie tajemnicy telekomunikacyjnej.

Według poglądu NSA, przetwarzanie danych objętych tajemnicą telekomunikacyjną nie pozostaje poza właściwością Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Potwierdza to wyrok NSA z dnia z dnia 5 lutego 2008 r., I OSK 37/07.

19. Co mam zrobić, jeśli administrator portalu odmówi mi udostępnienia danych hejtera?

W przypadku odmowy ujawnienia danych osobowych, zasadnym jest złożenie skargi do Generalnego Inspektora Danych Osobowych. Od decyzji GIODO przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

20. Co jeśli uzyskanie danych hejtera się nie uda?

Jeżeli nie udało się zdobyć danych hejtera, możesz rozpocząć dochodzenie swoich roszczeń na drodze postępowania karnego.

ZGŁOŚ HEJT W INTERNECIE

<http://www.zglosnienawisc.otwarta.org/>

<http://hejtstop.pl/>

<https://www.facebook.com/communitystandards/>